

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен

„ДОКТОР“ по научна специалност 01.06.06 „Генетика“

Автор на дисертационния труд: *Златина Иванова Господинова*, Лаборатория „Геномна динамика и стабилност“, Институт по физиология на растенията и генетика към Българска академия на науките

Тема на дисертационния труд: *„Антитуморно действие на българските лечебни растения *Cotinus coggygia* Scop., *Tanacetum vulgare* L. и *Cichorium intybus* L. върху човешки ракови клетъчни линии“*

Изготвил: *доц. д-р Светослав Георгиев Димов*, ръководител Катедра „Генетика“, Биологически ф-т на СУ „Св. Климент Охридски“

Тема на дисертационния труд. Въпреки огромния напредък на медицината в последните десетилетия по отношение на терапията на онкологичните заболявания, поради тяхната природа и етиология, тези заболявания като цяло си остават един от бичовете за човечеството. В тази връзка изследването на антитуморното действие на различни лечебни растения представлява една изключително перспективна и необятна слабо проучена територия, в изучаването на която представеното изследване дава своя значим научен принос.

Структура и съдържание на дисертационния труд. Представената ми за разглеждане дисертация е структурирана по стандартен начин и съдържа основните раздели: литературен обзор, материали и методи, резултати и обсъждане. Отделно са представени кратко въведение, цели и задачи, изводи и приноси и накрая завършва с наистина внушителна библиографска справка от 293 източника, основно от последните няколко години. Литературният обзор е развит в рамките на 49 страници и в него в изключително удачна логическа последователност се правят преглед на трите вида онкологични заболявания, предмет на изследване в дисертационния труд, последвани от описаните подходи за тяхната терапия чрез конвенционални средства и средства на природната медицина, и завършва с подробна характеристика на трите растения, екстракти от които са използвани в експерименталната работа, и описание на механизмите на антитуморно действие. Цялостното впечатление, което литературният обзор оставя, е за едно много задълбочено навлизане в проблематиката на дисертационния труд. Много добро впечатление прави идеята да се формулира и анализира работна хипотеза преди формулирането на целите и задачите. За осъществяването на научното изследване са поставени две логически свързани цели, за чието достигане са поставени на практика 8 експериментални задачи, които са формулирани като две главни, едната от които разделена на 7 подзадачи. Макар и този подход да е малко нетипичен, като цяло поставените задачи са напълно достатъчни за покриването на двете цели на работата. Разделът „Материали и методи“ е развит стегнато в рамките на 14 страници, като самите техники и методи са описани изчерпателно и по възпроизводим начин. Експерименталните резултати са представени

отделно от обсъждането им в рамките на 41 страници, като са представени данните за антитуморния потенциал на трите лечебни растения, както и резултатите от изследване на механизмите на наблюдаваното антитуморно действие. Този раздел е изключително богато илюстриран с таблици, хистограми и графични изображения с много високо графично качество, които улесняват силно възприемането и анализа на представените експериментални данни, чието авторство не подлежи на съмнение. Разделът, който свидетелства най-много за професионалната компетентност на един изследовател, е обсъждането на резултатите. Задълбочените и научно коректни анализ и интерпретация на собствени експериментални данни, съпоставени с резултати и анализи от научни публикации на други авторски колективи, работещи по близки по съдържание разработки, говори, че докторантката е един завършен учен изследовател. Дисертационният труд завършва с формулирането на 6 извода (два от които с 2 и 4 подточки) и 3 приноса, които представляват същността на представеното научно изследване. По своя обем, съдържание и качество дисертационният труд отговоря напълно на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Проект за автореферат. Представеният проект е развит в рамките на 69 страници и представлява съкратен вариант на дисертационния труд без раздел „Литературен обзор“. Авторефератът е достатъчен за придобиването на представа за качеството и съдържанието на дисертационния труд.

Общи впечатления. Дисертационният труд и авторефератът са написани на ясен и сбит без повторения и излишни многословия научно коректен език. Докторантката е навлязла в дълбочина на изследваната проблематика, което показва, че владее богата експериментаторска практика, и е способна, както коректно да интерпретира и анализира собствени резултати, така и да ги съпоставя с тези на други автори, като на моменти, когато това е обосновано, не се притеснява да ги оборва, което говори за професионалната ѝ еманципация. Отделно много приятно впечатление прави изключително грамотния от гледна точка на правопис и граматика език на изложението, говорещ за лична възискателност, която е необходимо условие за всеки един добър професионалист.

Заклучение. Предвид на изложеното съм твърдо убеден, че г-жа Златина Господинова е един завършен учен - генетик, който притежава необходимата квалификация и професионални умения за самостоятелна изследователска дейност. Поради тази причина ще гласувам положително и ще препоръчам същото и на колегите от Научното жури за присъждането на докторантката на образователната и научна степен „доктор“.

София, 29 октомври 2017 г.

доц. д-р Светослав Димов